

Onderwerp

Integraal Zorg Akkoord: regiobeeld en regioplan Rijk van Nijmegen

Opsteller	B. van Logtestijn	Behandeldatum	19 december 2023
Programma	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	Status	Openbaar
Portefeuillehouder	C.M.H. Daemen		

Advies

1. Het regiobeeld Rijk van Nijmegen vast te stellen waarmee op basis van data de belangrijkste (gezondheids-) opgaven in de regio worden weergegeven.
2. Het regioplan Rijk van Nijmegen vast te stellen waarmee de inhoudelijke invulling en (regionale) aanpak van deze opgaven worden weergegeven.
3. Het bestedingsplan 2023 SPUK IZA Rijk van Nijmegen vast te stellen waarmee een overzicht van de ondergebrachte bestedingen worden weergegeven.
4. Een herziene dekking van eerder verleende subsidies voor een totaalbedrag € 1.724.860 te verlenen en deze subsidies alsnog ten laste te brengen van de IZA SPUK-regeling 2023 omdat deze aansluiten bij de IZA-doelen (61418.O186.43039).
5. De rijksbijdrage SPUK-IZA voor een bedrag van € 498.710 door te beschikken aan de regiogemeenten ter grootte van de door de regiogemeente gemaakte kosten voor IZA activiteiten.
6. De begroting 2024-2026 SPUK IZA Rijk van Nijmegen bij het Rijk in te dienen.
7. De brief aan de raad 'Integraal Zorg Akkoord: regiobeeld en regioplan Rijk van Nijmegen' vast te stellen waarmee we informeren over de ontwikkelingen rondom het Integraal Zorgakkoord (IZA): de publicatie van het regiobeeld en regioplan.

Aanleiding

De toegankelijkheid van de zorg in Nederland staat onder druk. Met het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorg Akkoord (IZA) werkt het Rijk samen met gemeenten, zorgverzekeraars, GGD-en en andere partijen toe naar een gezondere generatie in 2040. Waarbij de zorg in de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar blijft. Zowel het IZA als het GALA benadrukken samenwerking tussen gemeenten, zorgverzekeraar en het medisch domein. Het GALA richt zich op het lokale (gezondheids-) beleid. Het IZA gaat over de regionale afspraken en samenwerking met het medisch domein. Dit voorstel gaat over IZA. Voor het IZA zijn het regiobeeld en regioplan belangrijke hulpmiddelen om de regionale samenwerking verder vorm te geven. Het regioplan Rijk van Nijmegen is opgesteld door Nijmegen Op Eén Lijn (NOEL)¹, gemeente Nijmegen (coördinerende gemeente), gemeente Berg en Dal (regiogemeente) en VGZ. Het plan is vormgegeven in samenwerking met regionale partijen.

Regiobeeld Rijk van Nijmegen

Het regiobeeld (zie bijlage 1) geeft op basis van data de belangrijkste (gezondheids-) opgaven in de regio weer. In de regio Rijk van Nijmegen hebben partijen op basis van de onderliggende data samen de belangrijkste knelpunten ten aanzien van het zorgaanbod en de toenemende druk op de toegankelijkheid van zorg in gedefinieerd.

Regioplan Rijk van Nijmegen

Het regioplan (zie bijlage 2) bevat de inhoudelijke invulling en (regionale) aanpak van deze opgaven. Ook staan er afspraken omschreven over de veranderingen waarmee de toegankelijkheid en kwaliteit van de zorg in de regio wordt geborgd. Er is focus aangebracht op de opgaven waar de risico's het grootst zijn voor de toegankelijkheid, betaalbaarheid en de kwaliteit van zorg. Dit regioplan geldt als een startpunt voor verdere samenwerking in de regio en daarmee als een ijkpunt, en nadrukkelijk geen eindpunt. Het geeft voor de regio richting in het aanpakken van de opgaven. De invulling en uitvoering krijgt komende periode verder vorm.

¹ Samenwerkingsverband tussen 7 zorg- en welzijnspartijen (Radboud UMC, CWZ, GGD Gelderland-Zuid, ZZG Zorggroep, Pro Persona, Bindkracht 10 en NEO Huisartsenzorg)

Financiën IZA

Gemeenten ontvangen voor hun inzet aan de IZA doelen financiële middelen. Deze worden uitgekeerd middels een Specifieke Uitkering, de SPUK IZA. In de regio Rijk van Nijmegen gaat dit om een bedrag van maximaal € 2.552.974 per jaar. Middelen die niet ingezet worden binnen het jaar, worden teruggevorderd overeenkomstig artikel 4:57 van de Awb. De VNG heeft in het Gezond en Actief Leven Akkoord (bijlage 2 Werkagenda VNG bij het Integraal Zorgakkoord) kaders meegegeven voor de besteding van deze middelen. In 2023 zijn deze middelen ambtshalve (zonder aanvraag) uitgekeerd. Op basis van de VNG kaders hebben we in regio Rijk van Nijmegen een bestedingsplan opgesteld. Deze is, zoals vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst, akkoord bevonden door het regionaal portefeuillehouders overleg Zorg & Welzijn. Voor de periode 2024 tot 2026 dienen we als regio een aanvraag in de vorm van een begroting in. Ook deze is door het regionaal PFO akkoord bevonden. Deze begroting wordt gezamenlijk met het regioplan voor 31 december 2023 ingediend bij het Rijk door de mandaatgemeente. In onze regio is de gemeente Nijmegen mandaatgemeente. Na beoordeling van de aanvraag worden de middelen definitief toegewezen.

Beoogde impact

Door uitvoering te geven aan het regioplan werken we als gemeente samen met het zorg- en welzijnsdomein aan het goed, toegankelijk en betaalbaar houden van de zorg in onze regio. Met dit voorstel geven dragen we bij aan onze Nijmeegse ambitie: we zorgen dat inwoners eigen regie kunnen voeren over hun leven, gezin en gezondheid en actief deel kunnen nemen aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar. De doelen die wij nastreven zijn:

- We realiseren een preventieve basisinfrastructuur ter bevordering van de volksgezondheid via een integrale aanpak.
- We verkleinen de gezondheidsverschillen door inwoners met verhoogde gezondheidsrisico's extra te ondersteunen.

Argumenten

1.1 Het regiobeeld geeft inzicht in de huidige knelpunten in de zorg in de regio.

Het regiobeeld vormt de basis voor het regioplan. Dit regiobeeld geeft inzicht in de opgaven waar de regio voor staan en kan ondersteunend zijn bij het voeren van de dialoog voor het regioplan.

2.1 Het regioplan is nodig om uitvoering te geven aan de landelijke afspraken.

Het IZA bevat bestuurlijke afspraken over de transformatie in de zorg. Het opstellen van een regioplan is een verplichting vanuit het IZA. Met het vaststellen van het regioplan voldoen wij aan deze landelijke verplichting.

2.2 Met het regioplan is er gezamenlijk eigenaarschap en sturing op de inzet op gezondheids- en zorgopgaven in de regio Rijk van Nijmegen.

Het regioplan bevat samenwerkingsafspraken tussen verschillende zorg- en welzijnspartijen in de regio. Dit leidt tot een betere samenwerking tussen het sociaal en medisch domein en gezamenlijke inzet op de opgaven die in het regioplan zijn vastgesteld.

2.3 Het regioplan is een gedragen stuk afgestemd met alle regiogemeenten.

Er is een regionale werkgroep GALA / IZA met ambtenaren van elke gemeente in de regio. Hierin worden ontwikkelingen rondom het IZA besproken. De leden van deze werkgroep zijn in het proces van de totstandkoming van het regioplan betrokken en hebben op verschillende momenten input geleverd. Daarnaast is het IZA proces, het regiobeeld en regioplan meermaals besproken in het regionaal portefeuillehouders overleg Zorg en Welzijn. Zo is het regioplan een gedragen stuk door alle regiogemeenten.

2.4 Het regioplan sluit aan op lokaal beleid en versterkt de lokale uitvoering op (gezondheids-) situatie van de gemeente Nijmegen.

Alle gemeenten uit de regio hebben tijdens het opstellen van regiobeeld en regioplan vanuit hun eigen, lokale beleid mee kunnen denken over de invulling van de plannen. Voor de gemeente Nijmegen bieden op dit moment de huidige kaders, zoals de *Gezondheidsagenda*, *Brede Basisteams Volwassenen en Jeugd & Gezin*, *Kadernota Samen werken, samen sterk*, voldoende richting om aan de slag te gaan met de opgaven uit het IZA. De afspraken die zijn gemaakt in het regioplan verstevigen de lokale aanpak op gebied van gezondheid. Bijvoorbeeld door het verstevigen van de vijf ketenaanpakken die zijn benoemd in het Gezond en Actief Leven Akkoord. Het regioplan sluit hiermee aan bij bestaand beleid en de lokale opgaven vanuit het GALA.

3.1 Het bestedingsplan 2023 is regionaal bestuurlijk en ambtelijk afgestemd en bevat de kosten voor personele inzet en (reeds betaalde) activiteiten die bijdragen aan IZA opgaven.

Door het vertraagde proces vanuit het Rijk (publicatie en uitbetaling) hebben we in 2023 slechts beperkt tijd en mogelijkheden gehad om het geld op de juiste manier, conform de voorwaarden uit de SPUK, uit te geven. Dit heeft ertoe geleid dat we in 2023 vrijwel geen nieuwe activiteiten voor het IZA hebben opgezet. Daarom kiezen we ervoor om personele kosten en een aantal reeds verleende subsidies onder te brengen bij het IZA. Dit gebeurt eenmalig en alleen in 2023. In overleg met alle gemeenten uit het Rijk van Nijmegen hebben we een aantal (reeds betaalde) activiteiten (d.m.v. verleende subsidies) aangewezen. Criteria die we hierbij gehanteerd hebben zijn:

- Activiteiten dragen bij aan één van de genoemde criteria van de VNG (GALA bijlage 2 Werkagenda VNG bij het Integraal Zorgakkoord)
- Activiteiten kennen een regionaal karakter. Bijvoorbeeld door een bijdrage vanuit alle gemeenten (zoals de centrale voorziening RIBW of IXTa Noa) of vanuit huidige regionale samenwerking.
- Activiteiten dragen bij aan de doelen uit het IZA en de richting van het (concept) regioplan.
- Organisatie van regionale samenwerkingsstructuur

In het bestedingsplan 2023 (bijlage 3) staat een overzicht van de ondergebrachte bestedingen. De uiteindelijke bedragen kunnen iets afwijken, afhankelijk van de geleverde prestaties in 2023.

4.1 De SPUK IZA wordt in 2023 deels ingezet voor verleende subsidies

De IZA middelen voor 2023 zijn pas in september 2023 aan Nijmegen als regiegemeente toegekend. Door deze late toekenning konden nauwelijks nieuwe projecten opgepakt worden maar is wel teruggekeken of al eerder verleende subsidies in 2023 mogelijk aan de criteria van IZA voldeden. Dit leidt er toe dat we voor een bedrag van € 1.724.860 aan reeds in 2023 verleende subsidies, alsnog kunnen onderbrengen bij de IZA middelen. Het betreft onderstaande subsidies

Instelling & activiteit	Bedrag	Dekking uit eerdere besluitvorming	Herziene dekking
GGD - gezondheidsmakelaars	€ 558.077	67418.S2097.44015	61418.O189
Coöperatieve Verloskundigen Nijmegen e.o. – prenatale zorg	€ 65.523	61419.S2691.44015	61418.O189
RIBW - inloop en ontmoeting inwoners met Ernstige Psychiatrische Aandoening (EPA)	€ 157.620	61424.S3228.44015	61418.O189
IXTa Noa - herstelondersteunende begeleiding	€ 219.580	61424.S3228.44015	61418.O189

IrisZorg - Preventie verslavingsproblematiek	€ 378.864	61220.S0783.44015	61418.0189
GGD – inzet jeugdartsen en verpleegkundigen ROC 18+	€ 101.583	61288.S3172.44015 voor € 82.526 en 60594.S0961.44015 voor € 19.057	61418.0189
Moviera / Pro Persona GGZ - Proeftuin	€ 138.629	61311.O172.44015	61418.0189
Moviera / Pro Persona GGZ - REPS	€ 104.984	61311.S3212.44015	61418.0189
Totaal	€ 1.724.860		

5.1 Middelen die door regiogemeenten zijn betaald en onder de SPUK IZA vallen worden doorbeschikt

Als mandaatgemeente ontvangt Nijmegen mede namens de ander gemeenten in de regio Rijk van Nijmegen de rijksbijdrage SPUK-IZA. In verband met de kassiersfunctie wordt een deel van de ontvangen rijksbijdrage SPUK-IZA doorbeschikt aan de regiogemeenten. Dit is ter grootte van de door de gemeente gemaakte kosten voor IZA activiteiten. Het betreft de onderstaande bedragen.

Gemeente	Bedrag
Berg en Dal	€ 122.777
Beuningen	€ 91.795
Druten	€ 95.550
Heumen	€ 67.336
Mook en Middelaar	€ 10.250
Wijchen	€ 111.002
Totaal	€ 498.710

6.1 De begroting 2024 – 2026 biedt ruimte voor inhoudelijke activiteiten en personele kosten

Voor de SPUK IZA middelen van 2024 tot 2026 dienen we als gemeente een aanvraag in. Deze aanvraag is een begroting op basis van een format van het Rijk. Aangezien het regioplan ten tijde van opstellen begroting nog niet is afgerond, is ook de inhoudelijke inzet van middelen vanaf 2024 nog niet bekend. Hierdoor kiezen we ervoor om de begroting op hoofdlijnen in te dienen, conform eisen van het Rijk (zie bijlage 4). Na overleg in de ambtelijke SPUK IZA werkgroep hebben we besloten om de volgende verdeling te hanteren:

- 80% inhoudelijke activiteiten: nader te bepalen aan de hand van het regioplan en de werkagenda;
- 20% personele kosten: inzet van een regionale kwartiermaker / programmamanager IZA, ureninzet regio collega's en (zodanig) projectondersteuning.

Met deze verdeling kunnen we een goede samenwerkingsstructuur opbouwen en hebben we financiële ruimte om inhoudelijke activiteiten te financieren vanuit gemeentelijk budget. Het opstellen van de gedetailleerde begroting 2024 en verder volgt begin 2024. Hierin is ook de afstemming met de overige financiële middelen, zoals de transformatiemiddelen, van belang.

7.1 De gemeenteraad brengen we op de hoogte van lokale en regionale ontwikkelingen op het gebied van zorg en gezondheid (preventie).

De ontwikkelingen op het GALA en IZA zijn van belang voor lokale gemeenten en hebben invloed op de gezondheid en welzijn van inwoners van de gemeente Nijmegen. Met behulp van de raadsinformatiebrief over het regiobeeld en regioplan is de raad op de hoogte van

de laatste ontwikkelingen. Door de raad actief te informeren blijven zij betrokken bij het onderwerp en de ontwikkelingen binnen de gemeente Nijmegen.

Financiën

Door de herziene dekking van eerder verleende subsidies spelen we gemeentelijke middelen vrij. Deze middelen kunnen, gezien het late tijdstip in het jaar, niet alsnog worden ingezet. Dit zal het jaarrekeningresultaat 2023 voor € 1,7 miljoen gunstig beïnvloeden.

Kanttekeningen

2.1. Met het IZA vindt er een verschuiving van zorg naar gezondheid plaats.

De focus van het IZA ligt op de zorg die onder de Zorgverzekeringswet valt. Het doel van het IZA is om de zorgvraag te laten afnemen door onder andere in te zetten op de gezondheid van inwoners. Gezondheid, ook wel het preventieve voorveld, is de verantwoordelijkheid van gemeenten (sociaal domein). Dit betekent dat de vraag naar gemeentelijke voorzieningen vanuit het sociaal domein, en daarmee de druk op gemeenten, zal toenemen. Deze beweging monitoren we en is onderwerp van gesprek met zowel zorgverzekeraar als zorgaanbieders. We hebben gezamenlijk belang bij het voorkomen dat de toegankelijk, kwaliteit en betaalbaarheid van de zorg onder druk komt te staan. Deze gezamenlijke verantwoordelijkheid staat omschreven in het regioplan, waar alle betrokken partijen zich aan committeren. We willen en moeten voorkomen dat alle verantwoordelijkheid (en financiële inzet) bij gemeenten komt te liggen. Ook op landelijk niveau wordt dit gesprek gevoerd.

2.2. We bewaken de rol van gemeenten in het regioplan en de uitvoering.

Zoals beschreven in het regioplan hebben gemeenten een gemeentelijke scope. Dit betekent dat gemeenten met name verantwoordelijk zijn voor het (financieren van) lokale gezondheid en preventieaanbod en de uitvoering van de GALA-doelen. Gemeenten zijn daarom in eerste instantie met name aangesloten bij de uitwerkingen op preventie, kwetsbare doelgroepen en mentale gezondheid. Daarnaast willen we als gemeenten betrokken zijn bij IZA-transformatieplannen die effect hebben op het sociaal domein. Van belang is om te bewaken dat dit gebeurt.

3.1 De activiteiten die in 2023 onder SPUK IZA vallen hoeven in 2024 niet onder SPUK IZA te vallen

We zien 2023, om de genoemde redenen onder argument 3.1, als een uitzondering wat betreft de SPUK IZA. In 2024 kijken we opnieuw naar de begroting en kan het zijn dat in 2023 betaalde activiteiten uit SPUK IZA in 2024 niet onder IZA middelen onderbrengen.

4.1 De mogelijkheid bestaat dat het Rijk niet elk bedrag accepteert waardoor er middelen terugbetaald worden

Van de besteding van de IZA middelen moeten we via de SiSA verantwoording afleggen. Deze verantwoording zal waarschijnlijk in 2025 plaats vinden. De kans is aanwezig dat mogelijk een enkel bedrag niet geaccepteerd wordt waardoor er in dat jaar nog middelen terugbetaald moeten worden aan het rijk. We zullen dit risico in onze risicoparagraaf opnemen.

Vervolg

Het regioplan is geen eindpunt maar een ijkpunt. Na akkoord van het college zullen betrokken wethouders uit Nijmegen en Berg en Dal vanuit gemeenten het plan akkoord bevinden in het Bestuurlijk Overleg van NOEL. Hierna wordt het finale plan en de begroting SPUK IZA 2024 – 2026 ingediend bij het Rijk. De deadline hiervoor is 31 december 2023. Het finale plan wordt gepubliceerd op www.dejuistezorgopdejuisteplek.nl. Vanaf 1 januari 2024 werken we met alle betrokken partijen aan de verdere uitwerking en uitvoering van de werkagenda.

Communicatie

Na besluitvorming wordt het regioplan gepubliceerd op www.dejuistezorgopdejuisteplek.nl. Daarnaast communiceren we via een gezamenlijk persbericht met NOEL.

Bijlagen:

1. Regiobeeld Rijk van Nijmegen
2. Regioplan Rijk van Nijmegen
3. Bestedingsplan 2023 SPUK IZA Rijk van Nijmegen
4. Begroting 2024-2026 SPUK IZA Rijk van Nijmegen